

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل شصت و یکم

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۰۴۶،۲

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۲/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل شصت و یکم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۰۴۶،۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۰۲/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

اصل شصت و یکم.....	۳
۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی.....	۳
۱-۱- طرح تجدیدنظر در قانون دیوان محاسبات و تشکیلات اداری دیوان مزبور.....	۳
۱-۲- طرح اراضی شهری.....	۳
۱-۳- لایحه برقراری مستمری درباره بیمه‌شدگانی که به علت همکاری با نیروهای مسلح شهید یا معلول شده یا می‌شوند.....	۳
۱-۴- طرح قانون دیوان محاسبات کشور.....	۴
۱-۵- طرح توزیع عادلانه آب.....	۸
۱-۶- لایحه اصلاح قانون معادن.....	۸
۱-۷- لایحه استفساریه از بند (۲) تفسیر قانونی تبصره (۲) ماده (۱۰) و مواد (۱۴) و (۱۵۹) قانون اراضی شهری.....	۹
۱-۸- لایحه اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آن.....	۹
۱-۹- لایحه مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن.....	۱۱
۱-۱۰- طرح قانونی جنگل‌ها و مراتع کشور.....	۱۲
۱-۱۱- لایحه نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات فروشندگان لباس هایی که استفاده از آنها در ملأ عام خلاف شرع است و یا عفت عمومی را جریحه‌دار می‌کند.....	۱۲
۱-۱۲- طرح نحوه اجرای اصل نودم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۵
۱-۱۳- طرح قانونی ارتش جمهوری اسلامی ایران.....	۱۶
۱-۱۴- لایحه کار.....	۱۷
۱-۱۵- لایحه بودجه سال ۱۳۷۰ کل کشور.....	۱۸
۱-۱۶- طرح اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور و الحاق یک ماده به آن.....	۱۸
۱-۱۷- طرح قانونی ماده واحده غیرقابل تجدیدنظر بودن احکام صادره هیئت‌های هفت‌نفره و ستاد مرکزی آن در مورد اراضی کشت موقت در مراجع قضایی و ملغی شدن احکام صادره.....	۱۹

- ۱۸-۱- طرح اصلاح ماده (۱) قانون مجازات مرتکبین قاچاق و اصلاحیه بعدی آن ۱۹
- ۱۹-۱- لایحه وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین ۲۰
- ۲۰-۱- طرح تجدیدنظر در واگذاری خودروهای دولتی موضوع تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور ۲۱
- ۲۱-۱- طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و الحاق یک ماده و یک تبصره به آن مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ و اصلاح تبصره (۳) ماده (۳) قانون مقررات استخدامی و اداری سازمان بازرسی کل کشور ۲۱
- ۲۲-۱- طرح جرایم سیاسی ۲۳
- ۲۳-۱- طرح هیئت منصفه ۲۳
- ۲۴-۱- طرح اداره سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ۲۳
- ۲۵-۱- کلیات طرح منع شکنجه ۲۴
- ۲۶-۱- طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و اصلاحیه آن ۲۶
- ۲۷-۱- لایحه ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ۲۶
- ۲۸-۱- لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) ۲۷
- ۲۹-۱- لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰) ۲۷
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران ۲۸
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۲۸
- ۳-۱- استفسار شورای عالی قضایی نسبت به حدود اختیارات و وظایف وزیر دادگستری و نسبت آن با امور اجرایی قوه قضائیه ۲۸
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی ۳۱
- ۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان ۳۱

اصل شصت و یکم

اعمال قوه قضائیه به وسیله دادگاه‌های دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره م ۳۹/ مورخ ۱۳۵۹/۹/۲۰ شورای نگهبان در خصوص طرح تجدیدنظر در قانون دیوان محاسبات و تشکیلات اداری دیوان مزبور مصوب ۱۳۵۹/۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱- چون ماده واحده به صورتی که تنظیم شده و مخصوصاً با توجه به بند (۳) آن که ناظر بر قانون سابق دیوان محاسبات است، دیوان محاسبات را نوعی محکمه قضایی اختصاصی قرار می‌دهد، با اصل ۵۵ و صراحت اصل ۶۱ قانون اساسی مغایرت دارد.^(۱)

۲-۱- نظر شماره ۳۳۵۷ مورخ ۱۳۶۰/۵/۲۹ شورای نگهبان در خصوص طرح اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱- در ماده (۱۱)^(۲) با توجه به اینکه ظاهر آن قاطع بودن تشخیص کمیسیون در موارد اختلاف دولت با افراد است، وظیفه مقامات صالح قضایی و مغایر موازین شرعی و قانون اساسی است.

۳-۱- نظر شماره ۴۱۲۹ مورخ ۱۳۶۰/۱۰/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه برقراری مستمری درباره بیمه‌شدگانی که به علت همکاری با نیروهای مسلح شهید یا معلول شده یا می‌شوند مصوب ۱۳۶۰/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۳-۱- در تبصره (۸)^(۳) با توجه به اینکه رسیدگی به اختلاف در خسارت و

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و پنجم، شماره ۱-۱-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و چهارم، شماره ۱-۱-۱.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و چهارم، شماره ۱-۲-۱.

مواردی که قانوناً ضمان دارد از امور قضایی است، ارجاع آن به هیئت‌های حل اختلاف مغایر قانون اساسی است و باید تبصره مذکور از این جهت اصلاح شود.

۴-۱- نظر شماره ۴۳۰۶ مورخ ۱۳۶۰/۱۱/۲۹ شورای نگهبان در خصوص طرح قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۰/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۴-۱ ... مواد (۲۷)، (۲۹)، (۳۱) و تبصره آن، (۳۲) و تبصره‌هایش، (۳۳)، (۳۵)، (۳۶) و صدر ماده (۳۷) و ماده (۳۸) که اشعار دارد هیئت‌های مستشاری دیوان محاسبات بر اساس مقررات حقوقی رسیدگی کرده و به جبران خسارت وارده یا پرداخت مطالبات دولت رأی می‌دهند و تجدیدنظر و اعاده دادرسی نیز در همان هیئت‌های مستشاری به عمل می‌آید و سرانجام رأی‌شان قطعی و لازم‌الاجرا است؛ چون این نوع رسیدگی و اظهارنظر امر قضایی است، با اصول ۶۱ و ۱۵۶ قانون اساسی مغایر می‌باشد.^(۱)

۱. ماده ۲۷- هرگاه ثابت شود که از ناحیه مسئولان، بدون سوء نیت، ضرری به بیت‌المال وارد شده است از طرف هیئت‌های مستشاری رأی به جبران آن بر اساس مقررات حقوقی صادر خواهد شد و در مورد تخلفاتی که ناشی از دستور رئیس جمهوری و نخست‌وزیر و وزرا بوده و اثر مالی داشته باشد، علاوه بر جبران ضرر، گزارش لازم حسب مورد جهت استحضار و اخذ تصمیم به مجلس داده خواهد شد.
ماده ۲۸- ...

ماده ۲۹- آراء دیوان محاسبات کشور را دادستان و یا نماینده او برای اجراء به دستگاه‌های مربوط ابلاغ و نسخه‌ای از آن را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و در اجرای آنها مراقبت می‌نماید. در صورتی که آراء مزبور بلااجراء بماند دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است مراتب را به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید.
ماده ۳۰- ...

ماده ۳۱- آراء هیئت‌های مستشاری ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ، از طرف محکوم‌علیه یا دادستان قابل تجدیدنظر است. مرجع تجدیدنظر منحصرأً به موارد اعتراض رسیدگی و مبادرت به صدور رأی می‌نماید. رأی صادره، قطعی است.

تبصره- مرجع رسیدگی به تقاضای تجدیدنظر، هیئتی مرکب از (۵) نفر از مستشاران دیوان محاسبات کشور است که از طرف رئیس دیوان انتخاب می‌گردند. هر یک از اعضای هیئت تجدیدنظر که در پرونده مطروح، سابقه رأی داشته باشد در رسیدگی تجدیدنظر حق شرکت نخواهد داشت. انتخاب رئیس هیئت تجدیدنظر به عهده رئیس دیوان محاسبات کشور خواهد بود.

ماده ۳۲- تقاضای اعاده دادرسی در موارد زیر قبول می‌شود:

الف- در صورتی که در نوشتن ارقام یا در عملیات حسابداری اشتباهی شده باشد؛

ب- در صورتی که ضمن رسیدگی به سایر حساب‌ها ثابت شود که اقلامی به حساب نیامده و یا مکرر

→

به حساب آمده است؛

ج- هرگاه پس از صدور رأی، اسنادی به دست آید که محرز شود اسناد مزبور در موقع رسیدگی موجود بوده، لیکن به عللی در دسترس نبوده و یا مورد توجه هیئت قرار نگرفته باشد؛

د- هرگاه رأی به استناد اسنادی صادر شده که مجعول بودن اسناد مزبور در مراجع دادگستری به حکم قطعی ثابت شده باشد.

تبصره ۱- تقاضای اعاده دادرسی در همان هیئتی رسیدگی و مورد رأی واقع می‌شود که رأی قبلی را صادر نموده است و منحصر به قسمت‌هایی از حساب خواهد بود که مورد تقاضای اعاده دادرسی واقع شده است. تقاضای اعاده دادرسی موجب توقف اجرای رأی نیست، مگر پس از اخذ تأمین مقتضی.

تبصره ۲- هیئت مربوط مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را مبنی بر قبول یا رد تقاضای اعاده دادرسی اعلام نماید.

ماده ۳۳- تاریخ تشکیل و دستور جلسه رسیدگی هیئت‌های دیوان محاسبات کشور باید به دادستان و یا نماینده او و مسئول یا مسئولین امر ابلاغ شود. حضور دادستان یا نماینده او در جلسات رسیدگی الزامی است، لیکن عدم حضور مسئول یا مسئولین امر مانع رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود و هیئت پس از استماع نظر دادستان یا نماینده او مبادرت به صدور رأی خواهد نمود.

ماده ۳۴- ...

ماده ۳۵- تصحیح و رفع ابهام آراء هیئت‌های مستشاری با هیئت صادرکننده رأی می‌باشد.

ماده ۳۶- مطالبات دولت ناشی از آراء قطعی دیوان محاسبات کشور بر طبق مقررات اجرایی مالیات‌های مستقیم قابل وصول خواهد بود.

ماده ۳۷- آراء صادره شده از دیوان محاسبات کشور مبنی بر جبران خسارت در مورد اشخاص مانع محکومیت آنان به مجازات‌های اداری یا تعقیب کیفری در محاکم عمومی نخواهد بود.

ماده ۳۸- در مورد کسر ابواب جمعی مسئولین مالی، دادستان دیوان محاسبات کشور می‌تواند از هیئت مربوط درخواست تأمین خواسته را بنماید. هیئت در صورتی که دلایل درخواست تأمین خواسته را کافی بداند قرار مقتضی صادر می‌نماید. قرار مزبور طبق مقررات اجرایی مالیات‌های مستقیم قابل اجرا می‌باشد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۱/۶/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۲۴- هرگاه ثابت شود که از ناحیه مسئولان، بدون سوء نیت، ضرری به بیت‌المال وارد شده است از طرف هیئت‌های مستشاری رأی به جبران آن طبق ماده (۲۸) این قانون صادر خواهد شد و در مورد تخلفاتی که ناشی از دستور رئیس جمهوری و نخست‌وزیر و وزرا بوده و اثر مالی داشته باشد، علاوه بر جبران ضرر، گزارش لازم حسب مورد جهت استحضار و اخذ تصمیم به مجلس داده خواهد شد.

ماده ۲۵- ...

ماده ۲۶- آراء دیوان محاسبات کشور را دادستان و یا نماینده او برای اجراء به دستگاه‌های مربوط ابلاغ و نسخه‌ای از آن را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و در اجرای آنها مراقبت می‌نماید. در صورتی که آراء مزبور بلااجراء بماند، دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است مراتب را به مجلس

←

→

شورای اسلامی اعلام نماید.

ماده ۲۷- ...

ماده ۲۸- آراء هیئت‌های مستشاری ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ به محکوم‌علیه از طرف وی و دادستان قابل تجدیدنظر است. مرجع تجدیدنظر منحصرأ به موارد اعتراض رسیدگی و مبادرت به صدور حکم می‌نماید. حکم صادره قطعی است. در صورتی که رأی صادره هیئت‌های مستشاری مستند به قبول محکوم‌علیه و دادستان باشد و یا حضوری بوده و ابلاغ نیز واقعی باشد، با انقضای موعد مذکور این رأی قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

تبصره ۱- مرجع رسیدگی به تقاضای تجدیدنظر محکمه صالحه است که تشکیل می‌شود از یک حاکم شرع به انتخاب شورای قضایی و دو نفر از مستشاران دیوان محاسبات به عنوان کارشناس و به انتخاب رئیس دیوان که در پرونده مطروحه سابقه رأی نداشته باشند. محل تشکیل محکمه مذکور در تهران خواهد بود.

تبصره ۲- در مواردی که ابلاغ واقعی آراء هیئت‌ها میسر نباشد و نیز در مورد آرای غیابی با انقضای موعد مقرر در ماده (۲۸)، دادستان دیوان محاسبات مکلف است پرونده را با انضمام رأی صادره و با اظهار نظر به مرجع تجدیدنظر مذکور در تبصره یک این ماده ارسال نماید. اعلام قطعیت با مرجع تجدیدنظر مذکور در تبصره یک این ماده خواهد بود.

تبصره ۳- تصمیمات هیئت‌های مستشاری راجع به عدم مراعات قوانین و مقررات مربوط به امور محاسباتی و مالی طبق مقررات مربوط به مجازات‌های اداری به محض ابلاغ قابل اجراء خواهد بود. النهایه متضرر از اجرای رأی می‌تواند به هیئت تجدیدنظر که در این مورد از پنج نفر از مستشاران دیوان محاسبات به انتخاب رئیس دیوان که در پرونده مطروحه سابقه رأی ندارند تشکیل می‌شود مراجعه نماید. آرای صادره در این مرحله قطعی است.

ماده ۲۹- تقاضای اعاده دادرسی در موارد زیر قبول می‌شود:

الف- در صورتی که در نوشتن ارقام یا در عملیات حسابداری اشتباهی شده باشد؛

ب- در صورتی که ضمن رسیدگی به سایر حساب‌ها ثابت شود که اقلامی به حساب نیامده و یا مکرر به حساب آمده است؛

ج- هرگاه پس از صدور رأی و حکم اسنادی به دست آید که محرز شود اسناد مزبور در موقع رسیدگی موجود بوده، لیکن به عللی در دسترس نبوده و یا مورد توجه هیئت قرار نگرفته باشد؛

د- هرگاه رأی و حکم به استناد اسنادی صادر شده که مجعول بودن اسناد مزبور در مراجع دادگستری به حکم قطعی ثابت شده باشد.

تبصره ۱- تقاضای اعاده دادرسی در همان هیئت و دادگاهی رسیدگی و مورد رأی و حکم واقع می‌شود که رأی و حکم قبلی را صادر نموده است و منحصر به قسمت‌هایی از حساب خواهد بود که مورد تقاضای اعاده دادرسی واقع شده است. تقاضای اعاده دادرسی موجب توقف اجرای رأی و حکم نیست، مگر پس از اخذ تأمین مقتضی.

←

تبصره ۲- هیئت مربوط مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را مبنی بر قبول یا رد تقاضای اعاده دادرسی اعلام نماید.

ماده ۳۰- تاریخ تشکیل و دستور جلسه رسیدگی هیئت‌های دیوان محاسبات کشور و دادگاه مربوطه به دادستان و یا نماینده او و مسئول یا مسئولین امر ابلاغ شود. حضور دادستان یا نماینده او در جلسات رسیدگی الزامی است، لیکن عدم حضور مسئول یا مسئولین امر مانع رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود و هیئت و دادگاه پس از استماع نظر دادستان یا نماینده او مبادرت به صدور رأی و حکم خواهد نمود.

ماده ۳۱- ...

ماده ۳۲- تصحیح و رفع ابهام آراء هیئت‌های مستشاری و احکام داگاه تجدیدنظر با هیئت‌ها و دادگاه صادرکننده رأی و حکم می‌باشد.

ماده ۳۳- مطالبات دولت ناشی از آراء و احکام قطعی صادره بر طبق مقررات اجرایی احکام مراجع قضایی خواهد بود.

ماده ۳۴- آراء و احکام صادر شده از دیوان محاسبات کشور مبنی بر جبران خسارت در مورد اشخاص، مانع محکومیت آنان به مجازات‌های اداری یا تعقیب کیفری در محاکم عمومی نخواهد بود.

ماده ۳۵- در مورد کسر ابواب جمعی مسئولین مالی، دادستان دیوان محاسبات کشور می‌تواند از هیئت مربوط درخواست تأمین خواسته را بنماید. هیئت در صورتی که دلایل درخواست تأمین خواسته را کافی بداند، قرار مقتضی صادر می‌نماید. قرار مزبور طبق مقررات اجرایی احکام مراجع قضایی قابل اجرا می‌باشد.

نظر شماره ۵۰۳۷ مورخ ۱۳۶۱/۶/۱۸ شورای نگهبان در خصوص طرح قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۱/۶/۷ مجلس شورای اسلامی:

- تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۲۹) که اجازه می‌دهد هیئت‌های مستشاری به اعاده دادرسی رسیدگی نمایند، از نظر شرعی به تأیید اکثریت آقایان فقهای شورا نرسید.

- با توجه به اینکه دیوان محاسبات حکم به جبران خسارت صادر نمی‌کند، ذکر کلمه «احکام» باید از ماده (۳۴) برداشته شود و از این جهت به تأیید اکثریت فقهای شورا نرسید.

- ماده (۳۵) که به هیئت‌های مستشاری اجازه صدور قرار تأمین خواسته داده است از نظر اینکه صدور قرار تأمین خواسته از شئون قاضی است، به نظر اکثریت آراء شورای نگهبان مغایر قانون اساسی می‌باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۲۹- تقاضای اعاده دادرسی در موارد زیر قبول می‌شود:

الف- در صورتی که در نوشتن ارقام یا در عملیات حسابداری اشتباهی شده باشد؛

ب- در صورتی که ضمن رسیدگی به سایر حساب‌ها ثابت شود که اقلامی به حساب نیامده و یا مکرر به حساب آمده است؛

ج- هر گاه پس از صدور رأی و حکم اسنادی به دست آید که محرز شود اسناد مزبور در موقع رسیدگی موجود بوده، لیکن به عللی در دسترس نبوده و یا مورد توجه هیئت قرار نگرفته باشد؛

د- هر گاه رأی و حکم به استناد اسنادی صادر شده که مجعول بودن اسناد مزبور در مراجع دادگستری به حکم قطعی ثابت شده باشد.

۱-۵- نظر شماره ۶۱۰۱ مورخ ۱۳۶۱/۸/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۳/۱۳ و ۱۳۶۱/۷/۱۳ مجلس شورای اسلامی:

۱-۵-۱- در مورد ماده (۲۲)، اولاً تخصیص و اجازه بهره‌برداری در مورد آب‌های قنات و چاه‌ها و آب‌های ملکی دیگر با موازین شرع منطبق نمی‌باشد؛ ثانیاً تبصره (۱) این ماده که رسیدگی به شکایات را با وزارت کشاورزی و عمران روستایی قرار داده است، مغایر شرع و قانون اساسی است.^(۱)

۱-۵-۲- در مورد بند (ب) ماده (۴۶) و بند (ج) و بند (ز) و بند (ح)،^(۲) چون در قانون نحوه خرید و تملک اراضی و قانون واگذاری اراضی اشکالات شرعی وجود دارد، پیشنهاد می‌شود در موارد عدم توافق به دادگاه ارجاع شود.

۱-۶- نظر شماره ۳۳۲۵ مورخ ۱۳۶۴/۲/۲۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۶۲/۳/۱ مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۶۴/۲/۳ مجلس شورای اسلامی:

→

تبصره ۱- تقاضای اعاده دادرسی در محکمه‌ای رسیدگی و مورد صدور حکم واقع می‌شود که حکم قبلی را صادر نموده است و منحصر به قسمت‌هایی از حساب است که مورد تقاضای اعاده دادرسی واقع شده است تقاضای اعاده دادرسی موجب توقف اجرای حکم نیست، مگر پس از اخذ تأمین مقتضی.

تبصره ۲- محکمه مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را مبنی بر قبول و یا رد تقاضای اعاده دادرسی اعلام نماید.

ماده ۳۰- ...

ماده ۳۴- رسیدگی و صدور رأی از دیوان محاسبات کشور و همچنین احکام مرجع تجدیدنظر مبنی بر جبران خسارت در مورد اشخاص، مانع رسیدگی و محکومیت آنان به مجازات‌های اداری یا تعقیب کیفری در مراجع صالحه نخواهد بود.

ماده ۳۵- در مورد کسر ابواب جمعی مسئولین مالی، دادرسی دیوان محاسبات کشور می‌تواند از مرجع تجدیدنظر درخواست تأمین خواسته را نمایند. مرجع مربوط در صورتی که دلایل درخواست تأمین خواسته را کافی بداند، قرار مقتضی صادر می‌نماید. قرار مذکور طبق مقررات اجرایی مربوط به احکام تأمین خواسته قابل اجرا می‌باشد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و چهارم، شماره ۱-۳.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و چهارم، شماره ۱-۳.

۱-۶-۱- تبصره یک اضافه شده به ماده (۷) موضوع بند (۵) ماده واحده،^(۱) به لحاظ اینکه تشخیص دایر و یا مسبوق به احیا بودن اراضی و نیز تشخیص مشروعیت مالکیت مالک را که یک امر قضایی است به عهده شورای عالی معادن که یک مرجع غیرقضایی است واگذار نموده با قانون اساسی مغایر است و نیز به نظر اکثریت فقها با موازین قضاء شرعی مطابقت ندارد.

۷-۱- نظر شماره ۳۵۴۲ مورخ ۱۳۶۴/۳/۱۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه استفساریه از بند (۲) تفسیر قانونی تبصره (۲) ماده (۱۰) و مواد (۱۴) و (۱۵۹) قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۴/۳/۵ مجلس شورای اسلامی:

۱-۷-۱- تفسیر مربوط به مواد (۱۴) و (۱۵) نظر به اینکه احراز اعتبار و مثبت حق بودن اسناد و مدارک، امر قضایی است، با موازین شرعی و قانون اساسی مغایرت دارد.^(۲)

۸-۱- نظر شماره ۶۲۷۰ مورخ ۱۳۶۵/۴/۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آن،^(۳) مصوب ۱۳۶۵/۳/۱۱ مجلس شورای اسلامی:

۱. ۵- تبصره‌های ذیل به ماده (۷) اضافه می‌گردد:

«تبصره ۱- تشخیص دایر و یا مسبوق به احیا بودن اراضی و مشروعیت مالکیت مالک در محدوده ملک به عهده شورای عالی معادن می‌باشد.»

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۴/۳/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

۵- تبصره‌های ذیل به ماده (۷) اضافه می‌گردد:

«تبصره ۱- تشخیص دایر و یا مسبوق به احیا بودن اراضی و مشروعیت مالکیت مالک در محدوده ملک به عهده مراجع صالحه قضایی می‌باشد.»

۲. ماده واحده- منظور از عبارت مگر اینکه کسی مدعی حق قانونی باشد در بند (۲) تفسیر قانونی تبصره (۲) ماده (۱۰) و مواد (۱۴) و (۱۵) قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۲/۱۰/۵ این است که مدعی، اسناد و مدارک معتبر مثبت حق اقامه نماید تا از دخالت قوای انتظامی [به] وسیله وزارت مسکن و شهرسازی خودداری شود.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۳. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آن و الحاق یک تبصره به ماده (۱۴۴) قانون ثبت و نسخ ماده (۶) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ و قسمتی از ماده (۱۰۱) قانون شهرداری‌ها» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱-۸-۱- در تبصره (۵) ماده (۱)،^(۱) نظر به اینکه مواد مذکور در بعض موارد نیاز

۱. ماده ۱-۱-

ماده ۱۴۷ اصلاحی-

الف- برای تعیین وضع ثبتی ساختمان‌هایی که تا تاریخ ۱۳۶۳/۹/۲۹ بر روی زمین‌هایی احداث شده که به واسطه موانع قانونی صدور سند مالکیت برای آن ملک میسر نیست و همچنین تعیین وضع ثبتی اراضی کشاورزی و نسق‌های زراعی و باغات اعم از شهری و غیرشهری و اراضی خارج از محدوده شهر و حریم آن که مورد بهره‌برداری متصرفین است و اشخاص با سند عادی تا تاریخ ۱۳۶۳/۹/۲۹ خریداری کرده و به واسطه موانع قانونی صدور سند مالکیت برای آن ملک میسر نیست، هیئت یا هیئت‌هایی مرکب از دو نفر قاضی به تعیین شورای عالی قضایی و نیز یک نفر از اعضای ثبت که متعهد و دارای حُسن شهرت باشند به انتخاب سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در اداره ثبت محل تشکیل می‌شود. این هیئت به شرط توافق طرفین به موضوع رسیدگی و پس از تأیید وقوع معامله مراتب را جهت صدور سند مالکیت به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید و اداره ثبت برای آن ملک طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد کرد.

ب- در مواردی که انتقال تمام یا قسمتی از ملک به نحو مشاع و تصرف به طور مفروز باشد و هیئت توافق مالک یا مالکیت ملک مشاع را به تصرف افزای متصرف تأیید کند مراتب به اداره ثبت محل اعلام و اداره ثبت موضوع را به نحو مقتضی آگهی می‌نماید. در صورتی که ظرف یک ماه از تاریخ انتشار اعتراضی از طرف شرکای ملک به ثبت محل نرسد سند مالکیت مورد درخواست متقاضی را مفروزاً طبق مقررات صادر خواهد کرد و در صورت وصول اعتراض، موضوع به دادگاه صالح احاله می‌گردد.

تبصره ۱- ...

تبصره ۵- نسبت به درخواست‌هایی که طبق مواد (۱۴۷)، (۱۴۸) و (۱۴۸ مکرر) قانون ثبت و ماده (۴) قانون متمم قانون ثبت در موعد مقرر تسلیم مراجع مربوطه شده و منتهی به صدور رأی نگردیده، بر طبق این قانون رسیدگی خواهد شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۲۹ و ۱۳۶۵/۴/۳۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱-

ماده ۱۴۷ اصلاحی-

الف- برای تعیین وضع ثبتی ساختمان‌هایی که تا تاریخ تصویب این قانون بر روی زمین‌هایی احداث شده که به واسطه موانع قانونی صدور سند مالکیت برای آن ملک میسر نیست و همچنین تعیین وضع ثبتی اراضی کشاورزی و نسق‌های زراعی و باغات اعم از شهری و غیرشهری و اراضی خارج از محدوده شهر و حریم آن که مورد بهره‌برداری متصرفین است و اشخاص با سند عادی تا تاریخ تصویب این قانون خریداری کرده و به واسطه موانع قانونی صدور سند مالکیت برای آن ملک میسر نیست، هیئت یا هیئت‌هایی مرکب از دو نفر قاضی به تعیین شورای عالی قضایی و نیز یک نفر از اعضای ثبت که متعهد و دارای حُسن شهرت باشند به انتخاب سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در اداره ثبت محل تشکیل می‌شود. این هیئت به شرط توافق طرفین به موضوع رسیدگی و پس از تأیید وقوع معامله مراتب را جهت صدور سند مالکیت به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید و اداره ثبت برای آن ملک طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد کرد.

ب- در مواردی که انتقال تمام یا قسمتی از ملک به نحو مشاع و تصرف به طور مفروز باشد و هیئت

به رسیدگی قضایی دارد باید با حکم قضایی رفع اختلاف شود.

۹-۱- نظر شماره ۶۳۱۶ مورخ ۱۳۶۵/۴/۱۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه مرجع

تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن^(۱) مصوب ۱۳۶۵/۳/۲۲ مجلس شورای اسلامی:

۹-۱-۱- اطلاق تبصره (۱)^(۲) که تشخیص موات بودن را از طریق هیئت (۷) نفره

به عهده وزارت کشاورزی قرار داده، در صورتی که متصرف فعلی موات بودن آن را

→

توافق مالک یا مالکیت ملک مشاع را به تصرف افزای متصرف تأیید کند مراتب به اداره ثبت محل اعلام و اداره ثبت موضوع را به نحو مقتضی آگهی می‌نماید. در صورتی که ظرف یک ماه از تاریخ انتشار اعتراضی از طرف شرکای ملک به ثبت محل نرسد سند مالکیت مورد درخواست متقاضی را مغروراً طبق مقررات صادر خواهد کرد و در صورت وصول اعتراض، موضوع به دادگاه صالح احاله می‌گردد.

تبصره ۱- ...

تبصره ۵- نسبت به درخواست‌هایی که طبق مواد (۱۴۷)، (۱۴۸) و (۱۴۸ مکرر) قانون ثبت و ماده (۴) قانون متمم قانون ثبت در موعد مقرر تسلیم هیئت‌های مذکور در این مواد شد و منتهی به صدور رأی نگردیده، بر طبق این قانون رسیدگی خواهد شد.

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه ابطال اسناد اراضی موات خارج از محدوده شهرها» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده واحده- کلیه اسناد و مدارک مربوط به غیر دولت اعم از رسمی و غیررسمی مربوط به اراضی موات (یا سند مربوط به قسمتی از اراضی که موات باشد) واقع در خارج از محدوده استحفاظی شهرها به استثنای اراضی که توسط مراجع ذیصلاح دولت جمهوری اسلامی ایران واگذار شده است باطل و این قبیل اراضی در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا در جهت تولید محصولات کشاورزی و صنعتی، ایجاد اشتغال و مصارف عام‌المنفعه و برطرف ساختن نیاز دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها و ایجاد مسکن و واگذاری زمین برای کسانی که مسکن ندارند حسب مورد بر اساس مقررات مربوطه اقدام نماید. ادارات ثبت اسناد مکلفند حسب اعلام هیئت‌های واگذاری زمین نسبت به ابطال سند آنها و صدور سند به نام دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام نمایند.

تبصره ۱- تشخیص موات بودن اراضی خارج از محدوده شهرها به عهده وزارت کشاورزی است که از طریق هیئت (۷) نفره اقدام می‌نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۵/۴/۳۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- ...

تبصره ۱- تشخیص موات بودن اراضی خارج از محدوده شهرها به عهده وزارت کشاورزی است که از طریق هیئت (۷) نفره اقدام می‌نماید و در صورتی که متصرف فعلی منکر موات بودن زمین باشد از طریق دادگاه صالح اقدام به عمل می‌آید و چنانچه دادگاه رأی به موات بودن زمین بدهد سند ابطال و از متصرف خلع ید خواهد شد.

منکر باشد، مغایر با موازین قضایی شرعی و قانون اساسی است و باید موضوع به دادگاه صالح ارجاع و چنانچه دادگاه رأی به موات بودن زمین بدهد سند ابطال و از متصرف خلع ید خواهد شد.

۱۰-۱- نظر شماره ۶۵۱۱ مورخ ۱۳۶۵/۵/۱۳ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۶۵/۴/۱۸ مجلس شورای اسلامی:

۱۰-۱-۱- در تبصره (۱) ماده (۳۶)^(۱) در صورتی که موضوع مورد اختلاف باشد باید به محاکم صالح احاله شود.

۱۱-۱- نظر شماره ۶۶۸۳ مورخ ۱۳۶۵/۶/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات فروشندگان لباس‌هایی که استفاده از آنها در ملاء عام خلاف شرع است و یا عفت عمومی را جریحه‌دار می‌کند، مصوب ۱۳۶۵/۶/۱۶ مجلس شورای اسلامی:

۱۱-۱-۱- امر تعزیر و مجازات‌های مذکور در لایحه، چنانکه مکرر اعلام شده است با دادگاه است.^(۲)

۱. ماده ۳۶- کلیه اسناد مالکیت یا قراردادهای اجاری و واگذاری اراضی که با رعایت مقررات قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۲۶ و اصلاحیه‌های مصوب سال‌های ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹ و ۱۳۵۲ با اشخاص حقیقی و حقوقی منعقد شده در صورتی که تا کنون لغو نشده باشند، از تاریخ تصویب این قانون توسط هیئت مندرج در ماده (۳۴) این قانون مورد بررسی قرار گرفته و به شرح زیر عمل می‌شود:

۱- کلیه اسناد مالکیت یا قراردادهای اجاری و واگذاری اراضی که تعهدات طرح در آن انجام نگرفته است به استثنای آن دسته که قرارداد آنها بعد از سال ۱۳۵۷ به وسیله وزارت کشاورزی تمدید شده است لغو و اراضی در اختیار وزارت مزبور قرار می‌گیرد تا طبق مقررات بهره‌برداری شود.

۲- اراضی که تعهدات طرح در آنها انجام گرفته است در صورتی که واگذاری با تبانی انجام گرفته باشد اسناد مالکیت و یا قرارداد اجاری و واگذاری لغو و در صورت عدم تبانی طبق ضوابطی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد آمد عمل خواهد شد.

تبصره ۱- اظهار نظر هیئت‌های موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) قانون فصل پنجم و پاره‌ای از مواد قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور دایر بر انجام یا عدم انجام تعهدات طرح‌های موضوع ماده (۳۱) قانون فوق‌الذکر تا تاریخ تصویب این قانون معتبر و لازم‌الرعايه است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۲. ماده ۱- تولیدکنندگان داخلی و واردکنندگان و فروشندگان لباس‌ها و نشان‌هایی که علامت مشخصه

گروه‌های ضداسلام یا انقلاب باشد و استفاده‌کنندگان لباس‌ها و نشان‌های مذکور در ملاء عام و انتظار عمومی مجرم شناخته می‌شوند و البسه و اشیای مذکور در حکم قاچاق محسوب می‌شود.

تبصره- نشان‌های مذهبی اقلیت‌های دینی رسمی برای پیروان این ادیان از شمول این قانون مستثنی است.

ماده ۲- اقدامات تأمینی و تعزیری نسبت به تولیدکنندگان داخلی و واردکنندگان و فروشندگان و استفاده‌کنندگان البسه و نشان‌های مذکور در ماده (۱) به شرح زیر خواهد بود:

الف- کلیه کالاهای موضوع ماده (۱) این قانون توسط مأمورین انتظامی ضبط و در اختیار دادگاه قرار می‌گیرد و دادگاه وفق مقررات شرعی و قانونی عمل خواهد کرد.

ب- در صورت تکرار جرم برای بار اول در مورد فروشنده، محل فروش به مدت (۳) الی (۶) ماه تعطیل می‌گردد و واردکننده به جریمه نقدی پانصد هزار تا یک میلیون ریال محکوم می‌گردد و نسبت به تولیدکننده، علاوه بر جریمه مذکور، خط تولید مخصوص تعطیل و موظف به انطباق خط تولید با ضوابط اسلامی می‌گردد و برای بار دوم در مورد فروشنده، حقوق مربوط به محل کسب (حق کسب و پیشه و سرقفلی) و یا معادل حقوق مذکور به وجه نقد (در صورتی که فروشنده صاحب کالا، صاحب ملک نیز باشد) از او اخذ می‌گردد و واردکننده به جریمه نقدی از یک میلیون تا ده میلیون ریال محکوم و نسبت به تولیدکننده، کارگاه یا کارخانه به عنوان جریمه ضبط می‌گردد.

ج- استفاده‌کننده از البسه و نشان‌های مذکور در ماده یک پس از ضبط کالا و تحویل به دادگاه در مرتبه اول به (۱۰) تا (۲۰) ضربه شلاق یا جریمه نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال و در مراتب بعد به (۲۰) تا (۴۰) ضربه شلاق یا جریمه نقدی از دویست هزار تا چهارصد هزار ریال محکوم می‌گردد.

ماده ۳- دست‌فروشی که به توزیع و فروش البسه و نشان‌های موضوع ماده (۱) می‌پردازد مجرم شناخته می‌شوند و برای بار اول کالاهایی که در اختیار دارند ضبط و طبق بند (الف) ماده (۲) عمل می‌شود. در صورت تکرار جرم بار اول دویست و پنجاه هزار تا پانصد هزار ریال و دفعات بعد پانصد هزار تا یک میلیون ریال جریمه خواهند شد.

ماده ۴- کسانی که در انتظار عمومی وضع پوشیدن لباس و آرایش آنان خلاف شرع و یا موجب ترویج فساد و فرهنگ بیگانه (مخالف اسلام و انقلاب اسلامی) و یا هتک عفت عمومی باشد، توقیف و خارج از نوبت در دادگاه صالح محاکمه و به تعزیر تا (۷۴) ضربه شلاق محکوم می‌گردند و در صورتی که مجرم، کارمند دولت باشد بار اول به انفصال موقت تا دو سال و دفعات بعد به اخراج و انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم و در هر صورت، مجرم تا (۵) سال از استخدام و اشتغال در کلیه وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها و نهادها و ارگان‌های دولتی و عمومی، محروم می‌گردند.

ماده ۵- فیلم و عکس و پوستر و چیزهایی که شبیه آنها هستند موضوع ماده (۱۰۴) قانون مجازات اسلامی معدوم خواهد شد.

تبصره ۱- وسائل ضبط و تکثیر نوار (ویدئو، وسائل تکثیر نوار...) پس از پاک کردن صدا و تصاویر مبتذل به عنوان جریمه ضبط می‌شود و توسط دادستان در اختیار دولت قرار می‌گیرد تا مطابق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت دولت می‌رسد در اختیار مراکز علمی و آموزشی و فرهنگی قرار گیرد.

→

تبصره ۲- اشیای موضوع این ماده که مصارف علمی و آموزشی دارند، در صورتی که توسط سازمان‌های علمی و آموزشی رسمی کشور وارد یا تهیه شوند و مورد استفاده قرار گیرند، از حکم این ماده مستثنی هستند.

ماده ۶- در کلیه مواردی که به موجب این قانون تخلفات توسط شرکت‌ها یا سازمان‌ها و یا بنگاه‌هایی صورت گرفته است که دارای شخصیت حقوقی می‌باشند، مدیرعامل یا مدیر مسئول شخصیت حقوقی، مجرم محسوب می‌شود و به حبس از (۱) سال تا (۳) سال محکوم می‌شود.

در مورد مؤسسات دولتی، مدیرعامل یا مدیرمسئول، علاوه بر حبس از خدمت نیز منفصل می‌شود. تبصره- در صورتی که چند نفر مشترکاً شرکت یا سازمان و یا بنگاه و نظیر اینها را اداره نمایند، هر یک از آنها به مجازات فوق محکوم می‌گردد.

ماده ۷- رسیدگی به جرایم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاه‌های انقلاب اسلامی است.

ماده ۸- آیین‌نامه اجرایی این قانون با پیشنهاد شورای عالی قضایی به تصویب هیئت دولت خواهد رسید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۵/۱۲/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱- کسانی که عالماً لباس‌ها و نشانه‌هایی که علامت مشخصه گروه‌های ضد اسلام یا انقلاب است تولید کنند یا وارد کنند و یا بفروشند و یا در ملاء عام و انظار عمومی از آنها استفاده نمایند مجرم شناخته می‌شوند و البسه و اشیای مذکور در حکم قاچاق محسوب می‌شود.

تبصره- نشان‌های مذهبی اقلیت‌های دینی رسمی برای پیروان این ادیان از شمول این قانون مستثنی است.

ماده ۲- مجازات تعزیری تولیدکنندگان داخلی و واردکنندگان و فروشندگان و استفاده‌کنندگان البسه و نشان‌های مذکور در ماده (۱) به شرح زیر خواهد بود:

۱- تذکر و ارشاد

۲- توبیخ و سرزنش

۳- تهدید

۴- تعطیل محل کسب به مدت سه ماه تا شش ماه در مورد فروشنده و جریمه نقدی (۵۰۰) هزار ریال تا یک میلیون ریال در مورد واردکننده و تولیدکننده و (۱۰) تا (۲۰) ضربه شلاق یا جریمه نقدی از (۲۰) تا (۲۰۰) هزار ریال در مورد استفاده‌کننده

۵- لغو پروانه کسب در مورد فروشنده و (۲۰) تا (۴۰) ضربه شلاق یا جریمه نقدی از (۲۰) تا (۲۰۰) هزار ریال در مورد استفاده‌کننده.

دادگاه با توجه به شرایط و حالات مجرم و دفعات و زمان و مکان وقوع جرم و دیگر مقتضیات، مجرم را به یکی از مجازات‌های مذکور محکوم می‌نماید.

تبصره ۱- دادگاه، تولیدکننده را ملزم به تعطیل خط تولید مخصوص و انطباق آن با ضوابط اسلامی می‌نماید.

تبصره ۲- در صورتی که مجرم کارمند دولت باشد علاوه بر یکی از مجازات‌های فوق به یکی از مجازات‌های زیر محکوم می‌شود:

۱- انفصال موقت تا دو سال

←

۱۲-۱- نظر شماره ۶۸۸۱ مورخ ۱۳۶۵/۷/۲۳ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه اجرای اصل نودم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۲-۱- ماده (۵)^(۱) از لحاظ اینکه ظاهر آن در مورد تظلمات و تعدیات و حل

→

۲- اخراج و انفصال از خدمات دولتی

۳- محرومیت استخدام به مدت پنج سال در کلیه وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها و نهادهای ارگان‌های دولتی و عمومی.
ماده ۳- دست‌فروشی که به توزیع و فروش البسه و نشان‌های موضوع ماده (۱) می‌پردازند مجرم شناخته می‌شوند و برای بار اول کالاهایی که در اختیار دارند ضبط و طبق بند (الف) ماده (۲) عمل می‌شود، در صورت تکرار جرم بار اول دویست و پنجاه هزار تا پانصد هزار ریال و دفعات بعد پانصد هزار تا یک میلیون ریال جریمه خواهند شد.

ماده ۴- کسانی که در انتظار عمومی وضع پوشیدن لباس و آرایش آنان خلاف شرع و یا موجب ترویج فساد و یا هتک عفت عمومی باشد، توقیف و خارج از نوبت در دادگاه صالح محاکمه و حسب مورد به یکی از مجازات‌های مذکور در ماده (۲) محکوم می‌گردند.

ماده ۵- فیلم و عکس و پوستر و چیزهایی که شبیه آنها هستند موضوع ماده (۱۰۴) قانون مجازات اسلامی معدوم خواهد شد.

تبصره ۱- وسائل ضبط و تکثیر نوار (ویدئو، وسائل تکثیر نوار...) پس از پاک کردن صدا و تصاویر مبتذل به عنوان جریمه ضبط می‌شود و توسط دادستان در اختیار دولت قرار می‌گیرد تا مطابق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت دولت می‌رسد در اختیار مراکز علمی و آموزشی و فرهنگی قرار گیرد.
تبصره ۲- اشیای موضوع این ماده که مصارف علمی و آموزشی دارند، در صورتی که توسط سازمان‌های علمی و آموزشی رسمی کشور وارد یا تهیه شوند و مورد استفاده قرار گیرند، از حکم این ماده مستثنی هستند.

ماده ۶- در کلیه مواردی که به موجب این قانون، تخلفات توسط شرکت‌ها یا سازمان‌ها و یا بنگاه‌هایی صورت گرفته است که دارای شخصیت حقوقی می‌باشند، مدیرعامل یا مدیر مسئول شخصیت حقوقی، مجرم محسوب می‌شود و به حبس از (۱) سال تا (۳) سال محکوم می‌شود.

در مورد مؤسسات دولتی، مدیرعامل یا مدیر مسئول، علاوه بر حبس از خدمت نیز منفصل می‌شود.
تبصره- در صورتی که چند نفر مشترکاً شرکت یا سازمان و یا بنگاه و نظیر اینها را اداره نمایند، هر یک از آنها به مجازات فوق محکوم می‌گردد.

ماده ۷- رسیدگی به جرایم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاه‌های انقلاب اسلامی است.

ماده ۸- آیین‌نامه اجرایی این قانون با پیشنهاد شورای عالی قضایی به تصویب هیئت دولت خواهد رسید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۱۳-۱.

و فصل دعاوی و رفع خصومات که مرجع آن دادگستری است، موهم این است که کمیسیون رأساً در این مورد رسیدگی و عمل قضایی انجام می‌دهد، مغایر با قانون اساسی است.

۱۳-۱- نظر شماره ۸۵۷۷ مورخ ۱۳۶۶/۴/۱۵ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی ارتش جمهوری اسلامی ایران^(۱) مصوب ۱۳۶۶/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۳-۱- در ماده (۱۰۳)، بندهای (و)، (ز) و (ح)^(۲) مجازات است و شرعاً باید به حکم دادگاه باشد و علاوه با قانون اساسی نیز مغایر است.
۱-۱۳-۲- در مورد تبصره (۶) ماده (۱۰۴)،^(۳) قطعیت حکم در غیر موارد مذکور،

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح قانونی اصلاح قوانین ارتش جمهوری اسلامی ایران» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.
۲. ماده ۱۰۳- تنبیهاتی که به علت تخلفات پرسنل اعمال می‌شود به شرح زیر است:
الف- ...

و- بازداشت غیرقابل تمدید در قسمت، حداکثر تا (۳۰) روز
ز- بازداشت غیرقابل تمدید در بازداشتگاه، حداکثر تا (۳۰) روز
ح- کسر حقوق حداکثر به میزان یک‌پنجم، حداکثر به مدت (۴) ماه.
مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۷/۷/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده ۱۰۳- تنبیهاتی که به علت تخلفات پرسنل اعمال می‌شود به شرح زیر است:
الف- ...

و- خدمت شبانه‌روزی در قسمت، حداکثر تا (۳۰) روز
ز- بازداشت غیرقابل تمدید در بازداشتگاه، حداکثر تا (۳۰) روز
ح- کسر حقوق حداکثر به میزان یک‌پنجم، حداکثر به مدت (۴) ماه
ط- ...

تبصره ۱- اعمال تنبیهات مذکور در بندهای (ز) و (ح) این ماده منوط به تفویض اختیار از سوی فرماندهی کل (مقام رهبری) به فرماندهان می‌باشد.

۳. ماده ۱۰۴- رسیدگی به تخلفات پرسنل که فرمانده نیروی مربوط برای آنان پیشنهاد محرومیت از ترفیع، تنزیل درجه یا رتبه، معافیت از خدمت و یا اخراج از خدمت می‌دهد و همچنین رسیدگی به شکایات پرسنل از رده‌های بالاتر در امور خدمتی، در هیئت‌هایی مرکب از اعضای مشروحه زیر به عمل می‌آید:

الف- معاون پرسنلی نیروی مربوط یا جانشین وی
ب- رئیس بازرسی نیروی مربوط یا جانشین وی
ج- مسئول سازمان عقیدتی سیاسی نیروی مربوط یا جانشین وی
د- مسئول سازمان حفاظت اطلاعات نیروی مربوط یا جانشین وی

خلاف موازین قضایی است و باید حق تظلم به دادگاه در هر دو صورت برای محکوم منظور شود.

۱-۱۴- نظر شماره ۹۸۵۵ مورخ ۱۳۶۶/۹/۱۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه کار مصوب ۱۳۶۶/۸/۲۴ مجلس شورای اسلامی:
۱-۱۴-۱- ماده (۱۵۸)^(۱) مغایر با قانون اساسی است.

→

ه- نماینده سازمان قضایی نیروهای مسلح.

تبصره ۱- ...

تبصره ۶- تصمیمات هیئت با اکثریت آرا اتخاذ خواهد شد و جز در موارد معافیت یا اخراج از خدمت و شکایت از فرماندهان نیروها و رئیس ستاد مشترک و وزیر دفاع، پس از درج در فرمان همگانی قطعیت خواهد یافت. در این موارد نیز در صورتی که ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ تصمیمات به شخص ذی‌نفع مورد اعتراض وی قرار نگیرد پس از درج در فرمان همگانی قطعیت می‌یابد و در صورت تسلیم اعتراضیه، موضوع در هیئت مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مورد رسیدگی قرار گرفته و رأی هیئت مزبور پس از درج در فرمان همگانی قطعیت خواهد یافت.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۷/۷/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۰۴- ...

تبصره ۶- تصمیمات هیئت با اکثریت آرا اتخاذ خواهد شد و جز در موارد معافیت یا اخراج از خدمت و شکایت از فرماندهان نیروها و رئیس ستاد مشترک و وزیر دفاع، پس از درج در فرمان همگانی قابل اجرا می‌باشد. در این موارد نیز در صورتی که ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ تصمیمات به شخص ذی‌نفع مورد اعتراض وی قرار نگیرد پس از درج در فرمان همگانی قابل اجرا است و در صورت تسلیم اعتراضیه، موضوع در هیئت مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مورد رسیدگی قرار گرفته و رأی هیئت مزبور پس از درج در فرمان همگانی قابل اجرا خواهد بود. ذی‌نفع نسبت به رأی قابل اجرای هر یک از دو هیئت می‌تواند به مراجع صالحه قضایی تظلم نماید.

۱. ماده ۱۵۸- هیئت حل اختلاف مرکب است از یک قاضی دادگستری صاحب‌نظر در حقوق کار و سه مشاور که یکی از آنها کارشناس در مسائل کار و کارگری و دو مشاور دیگر کارشناس در مسائل اقتصادی و اجتماعی خواهند بود. قاضی دادگستری مذکور در این ماده توسط شورای عالی قضایی منصوب می‌گردد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۸/۷/۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۵۸- هیئت تشخیص مذکور در این قانون از افراد ذیل تشکیل می‌شود:

۱- یک نفر نماینده وزیر کار و امور اجتماعی

۲- یک نفر نماینده کارگران به انتخاب کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان

۳- یک نفر نماینده مدیران صنایع به انتخاب کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایان استان. در صورت

←

۱۵-۱- نظر شماره ۱۴۸۵ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۱۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۷۰ کل کشور، مصوب ۱۳۶۹/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی:

۱۵-۱- در بند (۳) قسمت (الف) تبصره (۲۸)،^(۱) عنوان وزارت دادگستری مغایر قانون اساسی و باید به قوه قضائیه یا دادگستری تبدیل گردد. همچنین پاراگراف آخر بند مزبور از آن جهت که برای مقام رهبری تعیین تکلیف می‌نماید مغایر قانون اساسی و موازین شرع است. به علاوه تعیین پرداخت دیه محکومین مُعسر از محل وجوه انفال صحیح نیست.

۱۶-۱- نظر شماره ۱۳۱۲ مورخ ۱۳۷۰/۳/۱۲ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۱۱ مجلس شورای اسلامی و الحاق یک ماده به آن،^(۲) مصوب ۱۳۷۰/۳/۱ مجلس شورای اسلامی:

۱۶-۱- ماده (۱۰) اصلاحی ناظر به اصلاح ماده (۳۵)، که صدور قرار تأمین خواسته را به عهده هیئت‌های مستشاری گذاشته است، همان‌طور که در بند (۴) نامه شماره ۵۰۳۷ مورخ ۱۳۶۱/۶/۱۸^(۳) شورای نگهبان آمده است امر قضایی است و مغایر

→

لزوم و با توجه به میزان کار هیئت‌ها وزارت کار و امور اجتماعی می‌تواند نسبت به تشکیل چند هیئت تشخیص در سطح هر استان اقدام نماید. تبصره- کارگری که مطابق نظر هیئت تشخیص باید اخراج شود، حق دارد نسبت به این تصمیم به هیئت حل اختلاف مراجعه و اقامه دعوی نماید.

(گفتنی است هر چند با اصلاح این مصوبه از سوی مجلس، ایراد مربوط به مغایرت این ماده با اصل ۶۱ برطرف شده است، لیکن ماده اصلاحی مزبور از جهتی دیگر (مغایرت با اصل ۱۰۴ قانون اساسی) با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است. برای آگاهی از ادامه‌ی مراحل بررسی این مصوبه، به ذیل اصل ۱۰۴ در همین مجموعه، مراجعه کنید.)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱۹-۱.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. بند (۴) نظر شماره ۵۰۳۷ مورخ ۱۳۶۱/۶/۱۸ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی دیوان محاسبات مصوب ۱۳۶۱/۶/۷ مجلس شورای اسلامی: «۴- ماده (۳۵)* که به هیئت‌های مستشاری اجازه صدور قرار تأمین خواسته داده است، از نظر اینکه صدور قرار تأمین خواسته از شئون قاضی است، به نظر اکثریت آراء شورای نگهبان مغایر قانون اساسی می‌باشد.»

←

قانون اساسی می‌باشد.^(۱)

۱۷-۱- نظر شماره ۴۱۳۹ مورخ ۱۳۷۱/۱۰/۳۰ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی ماده واحده غیر قابل تجدیدنظر بودن احکام صادره هیئت‌های هفت نفره و ستاد مرکزی آن در مورد اراضی کشت موقت در مراجع قضایی و ملغی شدن احکام صادره^(۲) مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۳۰ مجلس شورای اسلامی:

۱۷-۱- ماده واحده از این جهت که با بند (۱۴) از اصل سوم و اصول ۳۴، ۵۷، ۶۱، ۱۵۶ و ۱۷۳ قانون اساسی مغایر می‌باشد، به تأیید شورای نگهبان نرسید.^(۳)

۱۸-۱- نظر شماره ۷۲۵۵ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۱ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح ماده (۱) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲/۱۲/۲۹ و اصلاحیه بعدی آن مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹، مصوب ۱۳۷۳/۹/۱۶ مجلس شورای اسلامی:

۱۸-۱- اطلاق آن [= ماده واحده] که به غیر قاضی اجازه حکم به تأمین و به دنبال آن بازداشت متهم را می‌دهد، خلاف موازین شرع و قانون اساسی است.^(۴)

→

[ماده ۳۵- در مورد کسر ابواب جمعی مسئولین مالی، دادستان دیوان محاسبات کشور می‌تواند از هیئت مربوط درخواست تأمین خواسته را بنماید. هیئت در صورتی که دلایل درخواست تأمین خواسته را کافی بداند قرار مقتضی صادر می‌نماید. قرار مزبور طبق مقررات اجرایی احکام مراجع قضایی قابل اجرا می‌باشد].

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و پنجم، شماره ۱-۱۰-۲.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح ابطال احکام صادره دیوان عدالت اداری که برخلاف قانون کشت موقت مصوب ۱۳۶۵/۸/۸ و به نفع مالکین صادر گردیده است» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سوم، شماره ۱-۱۳-۱.

۴. ماده واحده- ماده یک قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲/۱۲/۲۹ و اصلاحیه مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۲۹ و تبصره‌های آن به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۱- هرکس در مورد مالی که موضوع درآمد دولت بوده مرتکب قاچاق شود علاوه بر رد مال و در صورت نبودن عین مال رد بهای آن، حسب مورد با توجه به شرایط و امکانات و دفعات و مراتب جرم به پرداخت جریمه نقدی تا حداکثر پنج برابر معادل قیمت ریالی مال مورد قاچاق و شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می‌گردد و در مورد اموال ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور و کالاهای انحصاری علاوه بر مجازات فوق به حبس تعزیری تا دو سال محکوم خواهد شد. تولید الکل و ترکیبات الکلی و

←

۱۹-۱- نظر شماره ۷۶۲۳ مورخ ۱۳۷۳/۱۲/۲۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۹ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱۹-۱- پاراگراف دوم قسمت (۲۳) ماده (۳)،^(۱) عبارت «وزارت دادگستری»

→

نوشابه‌های غیرالکلی و آبمیوه به طریق صنعتی در داخل کشور به نحو غیرمجاز یا عرضه آنها برای فروش قبل از این که مالیات مربوط پرداخت یا ترتیب پرداخت آن داده شده باشد از موارد قاچاق اموال موضوع درآمد دولت محسوب می‌گردد و جزای نقدی آن ده برابر درآمدی است که برای دولت مقرر می‌باشد. تبصره ۱- در مورد اموال ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور و کالاهای انحصاری در صورتی که دلایل و قرائن موجود دلالت بر توجه اتهام کند به وسیله مرجع تحقیق از متهم تأمین وثیقه گرفته می‌شود که میزان آن از مبلغ جزای نقدی و بهای مال از بین رفته کمتر نخواهد بود و هرگاه بزه قاچاق با شرکت چند نفر واقع شده باشد از هر یک از متهمان وثیقه متناسبی گرفته می‌شود که مجموع آنها کمتر از مبلغ جزای نقدی و بهای مال از بین رفته نخواهد بود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۱۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا: ماده واحده- ماده یک قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲/۱۲/۲۹ و اصلاحیه مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۲۹ و تبصره‌های آن به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۱- هرکس در مورد مالی که موضوع درآمد دولت بوده مرتکب قاچاق شود علاوه بر رد مال و در صورت نبودن عین مال رد بهای آن، حسب مورد با توجه به شرایط و امکانات و دفعات و مراتب جرم به پرداخت جریمه نقدی تا حداکثر پنج برابر معادل قیمت ریالی مال مورد قاچاق و شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می‌گردد و در مورد اموال ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور و کالاهای انحصاری علاوه بر مجازات فوق به حبس تعزیری تا دو سال محکوم خواهد شد. تولید الكل و ترکیبات الکلی و نوشابه‌های غیرالکلی و آبمیوه به طریق صنعتی در داخل کشور به نحو غیرمجاز یا عرضه آنها برای فروش قبل از این که مالیات مربوط پرداخت یا ترتیب پرداخت آن داده شده باشد از موارد قاچاق اموال موضوع درآمد دولت محسوب می‌گردد و با توجه به شرایط و امکانات و دفعات و مراتب جرم مرتکب به جزای نقدی حداکثر تا ده برابر درآمدی که برای دولت مقرر می‌باشد محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- در مورد اموال ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور و کالاهای انحصاری در صورتی که دلایل و قرائن موجود دلالت بر توجه اتهام کند به وسیله مرجع قضایی ذی‌ربط از متهم تأمین وثیقه گرفته می‌شود که میزان آن از مبلغ جزای نقدی و بهای مال از بین رفته کمتر نخواهد بود و هرگاه بزه قاچاق با شرکت چند نفر واقع شده باشد از هر یک از متهمان وثیقه متناسبی گرفته می‌شود که مجموع آنها کمتر از مبلغ جزای نقدی و بهای مال از بین رفته نخواهد بود.

۱. ماده ۳- قوه قضائیه موظف است کلیه درآمدهای خدمات قضایی از جمله خدمات مشروحه زیر را دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید:

۱- ...

←

باید به «قوه قضائیه» اصلاح شود.

۲۰-۱- نظر شماره ۲۷۱ مورخ ۱۳۷۴/۲/۱۸ شورای نگهبان در خصوص طرح تجدیدنظر در واگذاری خودروهای دولتی موضوع تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور،^(۱) مصوب ۱۳۷۴/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۰-۱- عضویت یک نفر قاضی در هیئت کارشناسی، خلاف اصول مربوط به تفکیک قوا است و اگر مقصود حکم قضایی وی پس از اخذ نظر کارشناسی می‌باشد، می‌بایست اصلاح و تصریح شود.^(۲)

۲۱-۱- نظر شماره ۷۵/۲۱/۰۴۴۹ مورخ ۱۳۷۵/۲/۲۶ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و الحاق یک ماده و یک

→

۲۳- در مواردی که دستگاه‌های دولتی و مؤسسات عمومی و نهادهای انقلاب از معافیت قانونی پرداخت هزینه دادرسی استفاده کرده باشند چنانچه حکم به نفع آنها صادر شده باشد دادگاه‌ها مکلفند هزینه دادرسی را طبق مقررات فوق از محکوم‌علیه وصول و به حساب درآمدهای دادگستری به خزانه واریز نمایند.

معادل پنجاه درصد وجوه واریزی موضوع این ماده به حساب درآمد عمومی کشور، از محل اعتباری که به همین منظور در قانون بودجه هر سال منظور می‌شود در اختیار وزارت دادگستری قرار می‌گیرد تا منحصراً به منظور تأمین کسری هزینه‌های جاری و احداث، خرید، تجهیز و تعمیر ساختمان‌های دادگستری در مرکز و شهرستان‌ها و ایجاد و توسعه تشکیلات قضایی بر اساس موافقتنامه‌هایی که با سازمان برنامه و بودجه مبادله خواهد نمود، هزینه نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- سطر بالا [= محکوم‌علیه وصول و به حساب درآمدهای دادگستری به خزانه واریز] به شرح زیر اصلاح شد:

محکوم‌علیه در صورتی که مقصر باشد وصول و به حساب درآمدی دادگستری به خزانه واریز

- در سطر بالا [= بودجه هر سال منظور می‌شود در اختیار وزارت دادگستری قرار]، کلمه «وزارت» حذف گردید.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح تجدیدنظر در واگذاری خودروهای دولتی به مدیران واحدهای مربوطه» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۳۵-۱.

تبصره به آن مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ و اصلاح تبصره (۳) ماده (۳) قانون مقررات استخدامی و اداری سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۳/۲/۱۱^(۱) مصوب ۱۳۷۵/۲/۵ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۱- تبصره (۲) ماده (۵)^(۲)، مغایر اصول ۶۱، ۱۵۰ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح بعضی از مواد قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ و قانون راجع به مقررات اداری و استخدامی سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۳/۲/۱۱» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۵- ماده (۵) این قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵- بازرسی توسط بازرس یا هیئت‌های بازرسی به عمل می‌آید. رئیس هیئت بازرسی توسط رئیس سازمان حسب مورد از بین قضات یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد انتخاب می‌گردد. تبصره ۱- ...

تبصره ۲- رئیس هیئت بازرسی و یا بازرس در صورتی که دارای پایه قضایی باشند، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نمایند که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود تا پایان بازرسی از اختیارات قضات محاکم برخوردار می‌باشند و در صورتی که بازداشت موقت فوریت داشته باشد و یا قرار صادره منتهی به بازداشت گردد، باید با موافقت رئیس سازمان و اطلاع رئیس دادگستری محل باشد. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت (۲۰) روز از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان مربوط می‌باشد. بازرس قضایی عضو هیئت دارای اختیارات مقرر در این تبصره می‌باشد که پس از موافقت رئیس هیئت اعمال خواهد شد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۷۵/۳/۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۵- ...

تبصره ۲- رئیس هیئت بازرسی و یا بازرس در صورتی که دارای پایه قضایی باشند، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نمایند که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود می‌تواند تا پایان بازرسی به نحو مقتضی اقدام نماید و چنانچه قرار تأمین یا بازداشت موقت را ضروری تشخیص دهد، باید با پیشنهاد رئیس هیئت و موافقت رئیس دادگستری محل اقدام نماید. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت (۲۰) روز از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان مربوط می‌باشد.

نظر شماره ۷۵/۲۱/۰۵۵۰ مورخ ۱۳۷۵/۳/۱۹ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و الحاق یک ماده و یک تبصره به آن مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ و اصلاح تبصره (۳) ماده (۳) قانون مقررات استخدامی و اداری سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۳/۲/۱۱، مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ مجلس شورای اسلامی:

عبارت «به نحو مقتضی» در تبصره (۲) ماده (۵)، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۵/۵/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۵- ...

۲۲-۱- نظر شماره ۸۰/۲۱/۱۶۲۲ مورخ ۱۳۸۰/۴/۲ شورای نگهبان در خصوص طرح جرایم سیاسی مصوب ۱۳۸۰/۳/۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۲-۱- اطلاق ماده (۱۹) و تبصره (۱) آن،^(۱) خلاف شرع و مغایر اصول ۳۶، ۵۷، ۶۱، ۱۵۶، ۱۵۹ و ۱۶۷ قانون اساسی تشخیص داده شد.

۲-۲۲-۱- اطلاق ماده (۲۰)،^(۲) خلاف شرع و مغایر اصول ۳۶، ۵۷، ۶۱، ۱۵۶، ۱۵۹ و ۱۶۷ قانون اساسی تشخیص داده شد.

۲۳-۱- نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۳۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۸ شورای نگهبان در خصوص طرح هیئت منصفه^(۳) مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۳-۱- تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۱۳)،^(۴) خلاف موازین شرع و مغایر اصول سی و ششم، یکصد و پنجاه و ششم، یکصد و پنجاه و نهم و یکصد و شصت و هفتم قانون اساسی و همچنین با توجه به ایراد بند (۳)، مغایر اصول پنجاه و هفتم و شصت و یکم قانون اساسی شناخته شد.

۲۴-۱- نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۸۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ شورای نگهبان در خصوص

→

تبصره ۲- رئیس هیئت بازرسی و یا بازرس در صورتی که دارای پایه قضایی و ابلاغ خاص از رئیس قوه قضائیه باشد، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نماید که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود می‌تواند تا پایان بازرسی برابر مقررات قانون آیین دادرسی نسبت به صدور قرار تأمین غیر از قرار بازداشت اتخاذ تصمیم نماید و چنانچه قرار بازداشت موقت را ضروری تشخیص دهد باید با پیشنهاد رئیس هیئت و موافقت رئیس دادگستری محل اقدام نماید. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت (۲۰) روز از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان مربوط می‌باشد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و ششم، شماره ۱-۶-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و ششم، شماره ۱-۶-۲.

۳. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح تشکیل هیئت منصفه» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و ششم، شماره ۱-۸-۱.

طرح اداره سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران^(۱) مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۴- ماده (۳) و تبصره های آن، علاوه بر ایرادات ماده (۲) اشکالات ذیل را دارد:
- تعیین سه نفر از حقوقدانان توسط رئیس قوه قضائیه موضوع بند (ج)،^(۲) چون خارج از وظایف و اختیارات این مقام می باشد، مغایر اصول ۶۱ و ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۵- نظر شماره ۸۱/۳۰/۶۶۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۶ شورای نگهبان در خصوص کلیات طرح منع شکنجه مصوب ۱۳۸۱/۲/۱۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۵-۱- از نظر شرع مقدس اسلام هر گونه اذیت و آزار به افراد اعم از شکنجه و غیر آن، حرام است و اقرار مبتنی بر اکراه و اجبار اعتبار شرعی ندارد.
۱-۲۵-۲- در این طرح بدون ذکر حتی یک مورد از مصادیق شکنجه و ارائه تعریفی از آن، مواردی را در حکم شکنجه دانسته است؛ به عبارتی ملاک شکنجه در این طرح مشخص نشده است. با این وصف تبیین موارد در حکم شکنجه متناسب با ملاکی که مشخص نشده است، قابل تأمل است. به هر حال مصادیق در حکم شکنجه واقعاً نمی تواند محدود به همین موارد باشد، بلکه همه موارد که در حکم شکنجه است، محکوم به منع می باشد.

۱-۲۵-۳- در تراجم اهمّ و مهم و دوران امر بین افسد و فاسد، ترجیح اهم و دفع افسد به فاسد، حکم عقلی و شرعی است و لذا در مواردی مثل آدم ربایی یا بمب گذاری یا مواردی از بندهای ذیل تبصره ماده (۱)، قاضی ممکن است با توجه به ادله و اسناد و مدارک و قرائن لازم بدانند در خصوص اخذ اطلاعات برای حفظ جان

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قانون اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱۰/۸» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۳- اعضای شورای عالی سیاست گذاری صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل و برای مدت دو سال تعیین می گردند:

الف- ...

ج- سه نفر از حقوقدانان و صاحب نظران امور فرهنگی و اجتماعی به معرفی رئیس قوه قضائیه.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

جمع کثیری از مردم، بدون رعایت برخی از بندهای مذکور در ماده (۱)، اقدام به صدور حکم نماید؛ چنانکه تصویب‌کنندگان طرح، خود در تبصره ذیل ماده (۱)، مواردی از آنچه را که محکوم به حکم شکنجه دانسته‌اند، با شرایطی تجویز کرده‌اند.

۱-۲۵-۴- اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۳۶، ۶۱، ۱۵۶، ۱۵۹ و ۱۶۶ دلالت دارد بر کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزائی اسلام و احیای حقوق عامه و رسیدگی و صدور حکم در مورد شکایات و تظلمات و تعدیات توسط قوه قضائیه که اعمال آن و همچنین حکم به مجازات و اجرای آن تنها از طریق دادگاه صالح است؛ یعنی از طریق دادگاه‌های دادگستری که طبق موازین اسلامی تشکیل می‌شوند و احکام آنها باید مستدل و مستند به مواد قانونی و اصولی باشد که براساس آن حکم صادر می‌نمایند و نهایتاً منجر به حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی می‌شود. اطلاق مصادیق در حکم شکنجه که در این طرح احصاء شده، در مواردی شامل حکم قاضی (که براساس اصول مذکور صادر شده است) می‌گردد.

۱-۲۵-۵- علاوه بر اصل ۳۸ قانون اساسی که دلالت بر منع شکنجه دارد، در قوانین موضوعه من جمله ماده (۵۷۸) قانون مجازات اسلامی علاوه بر منع اذیت و آزار جهت اخذ اقرار، برای متخلف مجازات تعیین نموده است و در ذیل ماده (۱۲۹) آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری آمده است: سؤالات باید مفید و روشن باشد و سؤالات تلقینی یا اغفال یا اکراه و اجبار متهم ممنوع است. شورای نگهبان به عنوان صیانت از قانون اساسی، از اصل مذکور پاسداری نموده و قوانین مذکور را مورد تأیید قرار داده است.

۱-۲۵-۶- در آیین‌نامه قانونی و مقررات اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی کشور که فعلاً مورد عمل است، نسبت به موارد طبقه‌بندی، بهداشت، درمان، انجام فرائض مذهبی، ورزش، فعالیت‌های آموزشی، ملاقات، کتابخانه، وسایل ارتباط جمعی و... توجه شده است.^(۱)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سی و هشتم، شماره ۱-۱.

۱-۲۶- نظر شماره ۸۶/۳۰/۲۵۱۰۶ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۴ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۵، مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۲ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی:

۱-۲۶-۱- اطلاق قسمت اخیر تبصره (۲) مربوط به بند (۶) ماده (۲)، مغایر اصول

۶۱ و ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد.^(۱)

۱-۲۶-۲- تبصره (۲) ماده (۴)،^(۲) به دلیل تفویض اختیارات قضایی به بازرس

بازرسی کل کشور، مغایر اصول ۶۱، ۱۵۹ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۷- نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۷۲۸۸ مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۲ و نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۷۲۹۶ مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی:

۱. ماده ۲- ماده (۲) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- ...

۶- عبارات زیر به عنوان تبصره‌های (۱) و (۲) به بند (د) الحاق می‌گردد:

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- در مورد جرائم غیرعمدی و غیرمهم که در آن سوء استفاده مالی مطرح نبوده و ضرر و زیانی به اموال و حقوق عمومی و دولت وارد نشده و یا جبران گردیده و یا مشمول مقررات مرور زمان مقرر در آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری باشد، مقامات قضایی سازمان که دارای ابلاغ ویژه از رئیس قوه قضائیه باشند می‌توانند با موافقت رئیس سازمان، حسب مورد پرونده را بایگانی نمایند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۷ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره (۲) ردیف (۶) ماده (۲) حذف شد.

۲. ماده ۴- تبصره (۲) ماده (۵) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۲- قضاتی که به مأموریت بازرسی اعزام می‌گردند، چنانچه در مراحل تحقیق با موضوعات واجد وصف کیفری مواجه شوند که بیم امحاء آثار و دلایل جرم برود و یا باعث موضعه و تبانی و یا سبب فرار و پنهان شدن متهم گردد، در صورتی که دارای ابلاغ ویژه از رئیس قوه قضائیه باشند می‌توانند با اختیارات دادستان در صدور قرار تأمین، اقدامات قانونی را به عمل آورده و پس از تأیید رئیس سازمان، پرونده را جهت رسیدگی و صدور رأی به مرجع قضایی صالح ارسال نمایند. قرارهای صادره در حدود مقررات قانونی قابل اعتراض می‌باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۷ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۴) حذف شد.

۱-۲۷-۱- در ماده (۲۷)،^(۱) وظایف محول شده به ستاد مبارزه با فساد اقتصادی علاوه بر وظایف تفویض شده توسط مقام معظم رهبری به این ستاد، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی و نیز مغایر اصول مربوط به قوای مقننه، قضائیه و مجریه می باشد.

۲۸-۱- نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۲۳۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹، مصوب ۱۳۸۸/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی:
۱-۲۸-۱- اطلاق هیئت ها و کمیسیون ها و ... در تبصره ماده واحده از این جهت که شامل مواردی می شود که مراجع مذکور از مراجع دادگستری نیستند، مغایر اصول ۶۱، ۱۵۸ و ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد و از این جهت که رأی قاضی در هیئت های مرقوم مناط اعتبار نیست، خلاف موازین شرع شناخته شد.^(۲)

۲۹-۱- نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۰۲۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۹ و نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۰۴۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)،^(۳) مصوب ۱۳۸۹/۹/۱۷ و ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی:

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۷۸-۳.

۲. ماده واحده- متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۱۰) قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ الحاق می گردد:

تبصره- هیئت ها و کمیسیون های حل اختلاف و رسیدگی به تخلفات از قبیل شوراهای حل اختلاف موضوع مصوبه مورخ ۱۳۸۷/۴/۱۸ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی، هیئت های حل اختلاف مالیاتی موضوع قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳، هیئت حل اختلاف ثبتی موضوع مواد (۱۴۷) و (۱۴۸) قانون ثبت اسناد و املاک و کمیسیون های مواد (۵۵)، (۷۷)، (۱۰۰) و (۱۰۱) شهرداری ها، که در قوانین مختلف پیش بینی گردیده اند از مصادیق «مرجع دیگر» بوده و صلاحیت رسیدگی نخستین در دعای را طبق مقررات مربوط دارا می باشند.

آیین نامه اجرایی این قانون بنا به پیشنهاد وزارت دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۳. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۳-۱۳۸۹)» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱-۲۹-۱- اطلاق اطلاعات مذکور در بند (الف) ماده (۱۸۳ مکرر)^(۱) که شامل همه نوع اطلاعات اعم از سرّی و امور مربوط به حریم خصوصی اشخاص و اطلاعات مربوط به همه دستگاه‌ها و اطلاعاتی که ارتباطی با وظایف وزارت اطلاعات نداشته نیز می‌شود، خلاف موازین شرع و مغایر اصول متعدد قانون اساسی شناخته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱- نظریه تفسیری شماره ۴۲۱ مورخ ۱۳۵۹/۹/۱۱ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار شورای عالی قضایی نسبت به حدود اختیارات و وظایف وزیر دادگستری و نسبت آن با امور اجرایی قوه قضائیه:

شماره: ۷۷۲۷/ش

تاریخ: ۱۳۵۹/۹/۶

شورای محترم نگهبان قانون اساسی در رابطه با حدود اختیارات و وظایف وزیر دادگستری سؤالات زیر مطرح است، خواهشمند است با توجه به اصول مربوط از قانون اساسی نظر آن شورا روشن شود تا تکلیف مسائل مورد تردید مشخص گردد:

۱- اصل پنجاه و هفتم

قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت امر و امامت امت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگر و ارتباط میان آنها به وسیله رئیس جمهوری برقرار می‌گردد.

۲- اصل پنجاه و هشتم

اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای ملی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می‌شود و مصوبات آن پس از طی مراحل که در اصول بعدی می‌آید برای

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل بیست و دوم، شماره ۱-۷-۱.

اجرا به قوه مجریه و قضائیه ابلاغ می‌گردد.

۳- اصل شصتم

اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً بر عهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس جمهور و نخست‌وزیر و وزراء است.

۴- اصل شصت و یکم

اعمال قوه قضائیه به وسیله دادگاه‌های دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد.

۵- اصل یکصد و پنجاه و ششم

قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است:

۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبه که قانون معین می‌کند.

۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع

۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین

۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات

مدون جزائی اسلام

۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

۶- اصل یکصد و پنجاه و هفتم

به منظور انجام مسئولیت‌های قوه قضائیه شورایی به نام شورای عالی قضایی تشکیل می‌گردد که بالاترین مقام قوه قضائیه است و وظایف آن به شرح زیر می‌باشد:

۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیت‌های اصل یکصد و

پنجاه و ششم

۲- تهیه لوایح قضایی متناسب با جمهوری اسلامی

۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.

۷- اصل یکصد و شصتم

وزیر دادگستری مسئولیت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه و قوه مقننه را بر عهده دارد و از میان کسانی که شورای عالی قضایی به نخست‌وزیر پیشنهاد می‌کند انتخاب می‌گردد.

با توجه به اصول مزبور درباره اداره کارگزینی، اداره خدمات، اداره امور مالی، اداره روزنامه رسمی، اداره پزشکی قانونی، سازمان ثبت اسناد و املاک و نظایر اینها، این سؤال مطرح است که آیا مسئولیت اداره آنها با وزیر دادگستری است که عضو قوه مجریه است، یا با شورای عالی قضایی که مستقل از قوه مجریه است.

یک نظر این است که مسئولیت این امور بر عهده شورای عالی قضایی است به دلایل زیر:

الف: استقلال قوه مقننه و قوه قضائیه ایجاب می‌کند که اداره امور مربوط به کلیه نیازمندی‌های هر قوه نیز به دست همان قوه باشد. به همین جهت با اینکه کار قوه مقننه، قانون‌گذاری و نظارت بر امور کشور است اداره کارگزینی، کارپردازی و چاپخانه مجلس، کتابخانه مجلس، حسابداری و نظایر اینها در قوه مقننه در اختیار خود مجلس و هیئت رئیسه مجلس است. بدین ترتیب در مورد قوه قضائیه نیز، هر چند کار اصلی رسیدگی به دعاوی و نظارت بر حسن اجرای قوانین و نظایر اینها است، ولی کارهایی که در رابطه با تأمین نیازهای این دادگاه‌ها و مدارک ثبتی مورد استناد این دادگاه‌ها است باید مستقل از قوه مجریه و در اختیار شورای عالی قضایی که مسئول قوه قضائیه است باشد.

ب: در اصل یکصد و شصتم وظایف وزیر دادگستری صریحاً ذکر و گفته شده است که وزیر دادگستری رابط میان قوه قضائیه و قوه مجریه و قوه مقننه است و مفاد آن این است که در اداره امور داخلی این قوه دخالت و مسئولیتی ندارد و کار او نظیر کاری است که در گذشته معاون پارلمانی وزارت دادگستری انجام می‌داده، منتهی در رابطه با مجلس و هیئت دولت هر دو.

ج: مشمول بند (۳) از اصل یکصد و پنجاه و هفتم:

استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و

تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون. نظر دیگر این است که چون این امور به خودی خود و صرف نظر از ارتباطش با دادگاه‌های امور اجرایی است، باید در دست قوه مجریه باشد و در این صورت می‌تواند مسئولیت آن بر عهده وزیر دادگستری قرار گیرد. خواهشمند است با توجه به این جهات و ضرورت یکسان بودن وضع در مورد قوه مقننه و قوه قضائیه در رابطه با مسائل اداری و مالی مربوط به هر قوه، نظر آن شورای محترم را اعلام فرمایند. از طرف شورای عالی قضایی جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۴۲۱

تاریخ: ۱۳۵۹/۹/۱۱

شورای عالی قضایی

عطف به نامه شماره ۷۷۲۷/ش - ۱۳۵۹/۹/۶، موضوع سؤال در شورای نگهبان مطرح و به شرح زیر اظهار نظر گردید:

«وظیفه وزیر دادگستری برقراری رابطه بین قوه قضائیه با قوه مجریه و مقننه است و عهده‌دار مسئولیت این وظیفه و وظایف مشترک با هیئت وزیران می‌باشد و در امور تشکیلاتی دادگستری مانند: اداره امور مالی، کارگزینی، خدمات و پزشکی قانونی، وظیفه و مسئولیتی ندارد و این امور به عهده شورای عالی قضایی می‌باشد.» شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم مکملان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سبهد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۳۱۴۵ - ۱۴۶۳
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir